Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 27. marca 2012*

„Článok 82 ES — Poštový podnik, ktorý má dominantné postavenie a povinnosť univerzálnej služby, pokiaľ ide o distribúciu určitých adresovaných zásielok — Uplatnenie nízkych cien voči určitým bývalým klientom konkurenta — Neexistencia dôkazov o úmysle — Cenová diskriminácia — Nízke a selektívne ceny — Skutočné alebo pravdepodobné vylúčenie konkurenta — Vplyv na hospodársku súťaž a v dôsledku toho na spotrebiteľov — Objektívne odôvodnenie“

Vo veci C-209/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Højesteret (Dánsko) z 27. apríla 2010 a doručený Súdnemu dvoru 3. mája 2010, ktorý súvisí s konaním:

Post Danmark A/S

proti

Konkurrencerådet,

za účasti:

Forbruger-Kontakt a-s,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, sudcovia A. Rosas, A. Ó Caoimh (spravodajca), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadžiev a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 1. marca 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Post Danmark A/S, v zastúpení: S. Zinck, advokat, T. Lübbig, Rechtsanwalt, a N. Westergaard, advokat,

— Forbruger-Kontakt a-s, v zastúpení: P. Stig Jakobsen, advokat,

* Jazyk konania: dánčina.

— dánska vláda, v zastúpení: C. Vang, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci O. Koktvedgaard, advokat,

— česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, T. Müller a V. Štencel, splnomocnení zástupcovia,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Arena, avvocato dello Stato,

— Európska komisia, v zastúpení: B. Gencarelli, U. Nielsen a K. Mojzesowicz, splnomocnení zástupcovia,

— Dozorný úrad EZVO, v zastúpení: X. Lewis a M. Schneider, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 24. mája 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 82 ES.

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu, v ktorom vystupuje Post Danmark A/S (ďalej len „Post Danmark“) proti Konkurrencerådet (rada pre hospodársku súťaž) vo veci cien, ktoré si Post Danmark dohodla s tromi bývalými zákazníkmi svojho konkurenta Forbruger-Kontakt a-s (ďalej len „Forbruger-Kontakt“).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

3 Post Danmark a Fobruger-Kontakt sú dva najväčšie podniky na trhu distribúcie neadresovanej pošty (prospekty, telefónne zoznamy, príručky, miestne a regionálne noviny atď.). Podľa rozhodnutia vnútroštátneho súdu je tento trh úplne liberalizovaný a nespadá pod dánsku právnu úpravu o poštových službách. Vo veci samej je nesporné, že za relevantný trh možno považovať trh distribúcie neadresovanej pošty v Dánsku.

4 V čase skutkových okolností sporu vo veci samej mala Post Danmark monopolné postavenie, pokiaľ ide o distribúciu adresovaných listov a balíkov neprekračujúcich určitú hmotnosť, s ktorým bola spojená povinnosť univerzálnej služby distribúcie adresovaných poštových zásielok pod touto hmotnosťou, z dôvodu výlučného práva distribúcie. V tejto súvislosti mal tento podnik sieť, ktorá pokrývala celé vnútroštátne územie a používala sa pre distribúciu neadresovaných zásielok.

5 Hlavným predmetom činnosti Forbruger-Kontakt, ktorá je spoločnosťou tlačiarenskej skupiny Søndagsavisen a-s, je distribúcia neadresovaných poštových zásielok. V čase skutkových okolností sporu vo veci samej mala vytvorenú distribučnú sieť, ktorá pokrývala takmer celé vnútroštátne územie, najmä vďaka nadobudnutiu menších distribučných podnikov.

6 Až do roku 2004 boli hlavnými zákazníkmi Forbruger-Kontakt podniky odvetvia obchodných reťazcov skupín SuperBest, Spar a Coop. Post Danmark uzatvorila zmluvy s týmito tromi skupinami koncom roku 2003, čím od 1. januára 2004 prevzala distribúciu ich neadresovaných poštových zásielok.

7 Skupina Coop pred uzatvorením zmluvy s Post Danmark rokovala tak s týmto podnikom, ako aj s Forbruger-Kontakt. Ponuky oboch podnikov boli, čo sa týka ceny, porovnateľné, pričom ponuka Post Danmark bola len o niečo nižšia.

8 Po sťažnosti, ktorú podala Forbruger-Kontakt, Konkurrencerådet rozhodnutím z 29. septembra 2004 dospela k záveru, že Post Danmark zneužila svoje dominantné postavenie na dánskom trhu neadresovaných zásielok uplatňovaním cielenej politiky zliav určenej na odmeňovanie svojich zákazníkov na jednej strane tým, že k svojim zákazníkom nepristupovala rovnako, pokiaľ ide o ceny a zľavy (čo Konkurrencerådet označila za „sekundárnu cenovú diskrimináciu“), a na druhej strane tým, že vo vzťahu k bývalým zákazníkom Forbruger-Kontakt uplatňovala odlišné ceny v porovnaní s tými, ktoré uplatňovala vo vzťahu k svojim existujúcim zákazníkom, bez toho, aby mohla značné rozdiely v cenových podmienkach a podmienkach zliav odôvodniť okolnosťami týkajúcimi sa jej nákladov (postup, ktorý Konkurrencerådet označila za „hlavnú cenovú diskrimináciu“).

9 Vnútroštátny súd uvádza, že cena navrhovaná skupine Coop neumožňuje Post Danmark pokryť jej „priemerné celkové náklady“, ale iba jej „priemerné diferenčné náklady“.

10 Podľa Post Danmark jej zmluva uzatvorená s touto skupinou umožnila dosiahnutie výrazných úspor, najmä vzhľadom na skutočnosť, že táto zmluva sa týkala piatich značiek tejto skupiny, teda až piatich zásielok na domácnosť. Rozhodnutie vnútroštátneho súdu v tejto súvislosti uvádza, že náklady Post Danmark na distribúciu neadresovanej zásielky klesli od roku 2003 do roku 2004 o 0,13 DKK.

11 Konkurrencerådet však dospela k záveru, že pokiaľ ide o analyzovanie nákladov, táto okolnosť nemá vplyv na posúdenie celkovej cenovej politiky, ktorú Post Danmark uplatňuje vo vzťahu k skupine Coop. Na jednej strane totiž kritérium vychádzajúce z dosiahnutia výrazných úspor nebolo súčasťou všeobecnej politiky cien, zliav, zrážok a provízií Post Danmark a na druhej strane okrajové zníženie nákladov na distribúciu viacerých zásielok do jednej a tej istej domácnosti podľa nej nesúviselo so skutočnosťou, že zásielky sú odoslané jedným a tým istým odosielateľom.

12 Rozhodnutím z 1. júla 2005 Konkurrenceankenævnet (odvolacia komisia pre hospodársku súťaž) potvrdila rozhodnutie Konkurrencerådet z 29. septembra 2004.

13 Konkurrenceankenævnet okrem toho potvrdila rozhodnutie Konkurrencerådet z 24. novembra 2004, ktorým bolo konštatované, že sa nepodarilo preukázať, že Post Danmark sa úmyselne snažila vylúčiť hospodársku súťaž, a v dôsledku toho bolo konštatované, že táto spoločnosť nezneužila svoje dominantné postavenie na trhu s neadresovanými zásielkami uplatňovaním predátorských cien.

14 Tieto rozhodnutia Konkurrencerådet a Konkurrenceankenævnet sú právoplatné v rozsahu, v akom konštatujú na jednej strane neexistenciu zneužívania dominantného postavenia vyplývajúceho z predátorských cien a na druhej strane existenciu takéhoto zneužívania z dôvodu politiky „sekundárnej cenovej diskriminácie“ vo vzťahu k iným zákazníkom Post Danmark, ako sú skupiny SuperBest, Spar a Coop.

15 V rozsahu, v akom sa tieto rozhodnutia týkali zneužitia dominantného postavenia z dôvodu selektívneho uplatňovania nízkych cien vo vzťahu k týmto posledným menovaným skupinám, ich Post Danmark napadla v konaní pred Østre Landsret (súd pre východnú oblasť).

16 Rozhodnutím z 21. decembra 2007 tento súd potvrdil rozhodnutia Konkurrencerådet a Konkurrenceankenævnet v rozsahu, v akom konštatovali, že Post Danmark sa dopustila zneužitia dominantného postavenia na dánskom trhu distribúcie neadresovaných zásielok tým, že v rokoch 2003 a 2004 uplatňovala vo vzťahu k bývalým zákazníkom Forbruger-Kontakt inú cenovú politiku ako vo vzťahu k svojim existujúcim zákazníkom, bez toho, aby mohla tento rozdiel odôvodniť okolnosťami súvisiacimi s jej nákladmi.

17 Post Danmark podala proti tomuto rozhodnutiu Østre Landsret dovolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Predovšetkým uviedla, že podľa kritérií vyplývajúcich z rozsudku z 3. júla 1991, AKZO/Komisia (C-62/86, Zb. s. I-3359), ako boli „zmenené“ rozhodnutím Komisie 2001/354/ES z 20. marca 2001 týkajúcim sa konania o uplatnení článku 82 Zmluvy ES (vec

COMP/35.141 – Deutsche Post AG) (Ú. v. ES L 125, s. 27), možno ceny dohodnuté so skupinou Coop považovať za zneužitie dominantného postavenia iba v prípade, ak sa preukáže úmysel vylúčiť hospodársku súťaž. Konkurrencerådet naproti tomu uviedla, že úmysel vylúčiť konkurenta sa nevyhnutne nevyžaduje, ak praktika selektívnych cien, ktoré sú nižšie ako celkové priemerné náklady, ale vyššie ako priemerné diferenčné náklady, predstavuje zneužitie dominantného postavenia.

18 Za týchto okolností Højesteret rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 82 ES vykladať v tom zmysle, že selektívne zníženie cien zo strany dominantného poštového podniku viazaného povinnosťou univerzálnej služby na úroveň, ktorá je nižšia, ako sú priemerné prevádzkové náklady tohto podniku, ale vyššia ako jeho priemerné diferenčné náklady, predstavuje zneužitie dominantného postavenia s cieľom vylúčiť konkurenta, ak sa preukáže, že cena nebola stanovená na tejto úrovni na účely vylúčenia konkurenta?

2. V prípade, ak je odpoveď na otázku 1 taká, že selektívne zníženie cien za týchto podmienok môže za určitých okolností predstavovať zneužitie dominantného postavenia s cieľom vylúčenia konkurenta, na aké okolnosti by mal vnútroštátny súd prihliadať?“

O prejudiciálnych otázkach

19 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, za akých okolností sa politika nízkych cien uplatňovaná vo vzťahu k určitým bývalým klientom konkurenta podniku, ktorý má dominantné postavenie, musí považovať za zneužitie dominantného postavenia s cieľom vylúčiť konkurenta, ktoré je v rozpore s článkom 82 ES, a predovšetkým, či konštatovanie takéhoto zneužitia môže vychádzať z jedinej okolnosti, že cena uplatňovaná podnikom, ktorý má dominantné postavenie, voči jedinému zákazníkovi je na nižšej úrovni ako celkové priemerné náklady vzniknuté v súvislosti s dotknutou činnosťou, ale vyššej ako s ňou spojené priemerné diferenčné náklady.

20 Z judikatúry vyplýva, že článok 82 ES sa netýka len postupov, ktoré by spotrebiteľom mohli spôsobiť okamžitú ujmu, ale aj postupov, ktoré im spôsobujú ujmu tým, že narušujú hospodársku súťaž (rozsudok zo 17. februára 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, Zb. s. I-527, bod 24 a citovanú judikatúru). Pojem „zneužitie dominantného postavenia s cieľom vylúčiť konkurenta“, ktorý je uvedený v prejudiciálnych otázkach, treba chápať v tomto poslednom uvedenom zmysle.

21 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že konštatovanie takéhoto dominantného postavenia samo osebe neobsahuje žiadnu výčitku voči dotknutému podniku (pozri rozsudky z 9. novembra 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisia, 322/81, Zb. s. 3461, bod 57, ako aj zo 16. marca 2000, Compagnie maritime belge transports a i./Komisia, C-395/96 P a C-396/96 P, Zb. s. I-1365, bod 37). Cieľom článku 82 ES totiž v nijakom prípade nie je zakázať podniku, aby vlastnou zásluhou nadobudol dominantné postavenie na trhu (pozri najmä rozsudok TeliaSonera Sverige, už citovaný, bod 24). Cieľom tohto ustanovenia nie je ani zabezpečenie toho, aby konkurenti, ktorí sú menej efektívni ako podnik v dominantnom postavení, zostali na trhu.

22 Každé vylúčenie tak nevyhnutne neznamená narušenie hospodárskej súťaže (pozri analogicky rozsudok TeliaSonera Sverige, už citovaný, bod 43). Hospodárska súťaž založená na zásluhách zo svojej podstaty môže viesť k zániku trhu alebo marginalizácii konkurentov, ktorí sú menej efektívni, a teda menej zaujímaví pre spotrebiteľov, najmä z pohľadu cien, výberu, kvality alebo inovácií.

23 Z ustálenej judikatúry rovnako vyplýva, že podnik v dominantnom postavení má osobitnú zodpovednosť za to, aby svojím správaním nenarušil účinnú a neskreslenú hospodársku súťaž na vnútornom trhu (pozri rozsudok z 2. apríla 2009, France Télécom/Komisia, C-202/07 P, Zb. s. I-2369, bod 105 a citovanú judikatúru). Ak existencia dominantného postavenia vychádza z bývalého zákonného monopolu, táto skutočnosť sa musí zohľadniť.

24 V tejto súvislosti treba rovnako pripomenúť, že článok 82 ES sa vzťahuje predovšetkým na správania podniku v dominantnom postavení, ktoré majú za následok brániť udržaniu stupňa hospodárskej súťaže, ktorý na trhu existuje, alebo rozvoju tejto hospodárskej súťaže, prostredníctvom použitia prostriedkov odlišujúcich sa od tých prostriedkov, ktorými sa riadi bežná súťaž výrobkov alebo služieb poskytovaných hospodárskymi subjektmi, na ujmu spotrebiteľov (pozri v tomto zmysle rozsudky AKZO/Komisia, už citovaný, bod 69; France Télécom/Komisia, už citovaný, body 104 a 105, a zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia, C-280/08 P, Zb. s. I-9555, body 174, 176 a 180, ako aj citovanú judikatúru).

25 Článok 82 ES tak najmä zakazuje podniku v dominantnom postavení, aby používal také postupy, ktoré majú za následok vylúčenie rovnako efektívnych konkurentov, a posilňujú tak jeho dominantné postavenie používaním iných prostriedkov než tých, ktoré vychádzajú z hospodárskej súťaže založenej na zásluhách. Z tohto hľadiska teda nemožno každú cenovú hospodársku súťaž považovať za zákonnú (pozri v tomto zmysle rozsudky AKZO/Komisia, už citovaný, body 70 a 72; France Télécom/Komisia, už citovaný, bod 106, ako aj Deutsche Telekom/Komisia, už citovaný, bod 177).

26 Na určenie, či podnik v dominantnom postavení uplatňovaním svojich cenových postupov zneužíval toto postavenie, treba posúdiť všetky okolnosti a preskúmať, či tieto postupy nesmerujú k tomu, aby kupujúcemu vzali alebo obmedzili možnosť výberu jeho zdrojov zásobovania, zamedzili vstup konkurentov na tento trh, uplatňovali voči obchodným partnerom nerovnaké podmienky pri rovnakých plneniach, a tým ich stavali do konkurenčnej nevýhody, alebo posilňovali dominantné postavenie prostredníctvom skresľovania hospodárskej súťaže (rozsudok Deutsche Telekom/Komisia, už citovaný, bod 175 a citovaná judikatúra).

27 Súdny dvor v už citovanom rozsudku AKZO/Komisia, v ktorom išlo o určenie, či podnik uplatňoval predátorské ceny, v prvom rade v bode 71 tohto rozsudku uviedol, že ceny nižšie ako priemer „variabilných“ nákladov (t. j. nákladov, ktoré sa menia na základe vyrobeného množstva) sa v zásade musia považovať za zneužívajúce, keďže uplatňovanie takýchto cien podnikom v dominantnom postavení sa považuje za nenapĺňanie nijakého hospodárskeho cieľa okrem likvidácie konkurentov. V druhom rade v bode 72 toho istého rozsudku uviedol, že ceny nižšie ako priemer celkových nákladov, ale vyššie ako priemer variabilných nákladov sa musia považovať za zneužívajúce, pokiaľ sú stanovené v rámci plánu, ktorého cieľom je likvidácia konkurenta.

28 S cieľom posúdiť zákonnosť politiky nízkych cien, ktorú uplatňoval podnik v dominantnom postavení, sa Súdny dvor odvolal na kritériá vychádzajúce z porovnania dotknutých cien a určitých nákladov dominantného podniku, ako aj na jeho stratégiu (pozri rozsudky AKZO/Komisia, už citovaný, bod 74, a France Télécom/Komisia, už citovaný, bod 108).

29 Pokiaľ ide o existenciu prípadnej protisúťažnej stratégie Post Danmark, zo spisu vyplýva, že sťažnosť, ktorá stála pri zrode sporu, vychádzala z predpokladu, že Post Danmark mohla politikou nízkych cien, ktorá sa vzťahovala na niektorých dôležitých klientov jej konkurenta, vylúčiť tohto konkurenta z dotknutého trhu. Ako to však vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, nepodarilo sa preukázať, že Post Danmark sa úmyselne snažila odstrániť tohto konkurenta.

30 Okrem toho na rozdiel od argumentácie dánskej vlády, ktorú v tomto konaní predložila na podporu návrhov Konkurrencerådet v spore vo veci samej, skutočnosť, že postup podniku v dominantnom postavení, ako je cenová politika dotknutá vo veci samej, môže byť označený za „cenovú diskrimináciu“, teda uplatňovanie rozličných cien vo vzťahu k rozličným zákazníkom alebo rozličným skupinám zákazníkov za ceny alebo služby, ktorých náklady sú rovnaké, alebo naopak uplatňovanie jednotnej ceny vo vzťahu k zákazníkom, pri ktorých sú náklady ponuky rozdielne, sama osebe neznamená prítomnosť zneužitia dominantného postavenia s cieľom vylúčiť konkurenta.

31 V prejednávanej veci zo spisu vyplýva, že dánske orgány na ochranu hospodárskej súťaže nepoužili na to, aby uskutočnili porovnanie cien a nákladov, pojem „variabilné náklady“ uvedený v judikatúre vychádzajúcej z už citovaného rozsudku AKZO/Komisia, ale iný pojem, konkrétne pojem, ktorý tieto orgány označili výrazom „diferenčné náklady“. V tejto súvislosti z písomných pripomienok dánskej vlády, ako aj z jej písomných odpovedí na otázky Súdneho dvora predovšetkým vyplýva, že tieto orgány definovali „diferenčné náklady“ ako „náklady, ktoré sa z krátkodobého alebo dlhodobého hľadiska (tri až päť rokov) rozplynú, ak by Post Danmark prestala vykonávať činnosť distribúcie neadresovaných zásielok“. Táto vláda okrem toho uviedla, že pokiaľ ide o „celkové priemerné náklady“, boli definované ako „priemerné diferenčné náklady zvýšené o časť spoločných nákladov Post Danmark spojených s činnosťami, ktoré nesúvisia s povinnosťou univerzálnej služby, pričom táto časť je určená ohodnotením“.

32 Ako to tiež uvedená vláda spomenula vo svojich písomných odpovediach na tieto otázky, spor vo veci samej sa pritom vyznačuje existenciou značných nákladov spojených súčasne s činnosťami vychádzajúcimi z povinnosti univerzálnej služby Post Danmark aj s činnosťou distribúcie neadresovaných zásielok. Tieto „spoločné“ náklady vznikajú predovšetkým z dôvodu skutočnosti, že v čase rozhodujúcich skutočností vo veci samej Post Danmark v zásade využívala rovnakú infraštruktúru a rovnaký personál súčasne pre činnosť distribúcie neadresovaných zásielok aj pre činnosť, ktorá jej bola vyhradená vzhľadom na jej povinnosť univerzálnej služby týkajúcu sa určitých adresovaných zásielok. Dánska vláda uvádza, že podľa Konkurrencerådet vzhľadom na to, že činnosť distribúcie neadresovaných zásielok prostredníctvom Post Danmark využívala „spoločné prostriedky distribučného okruhu“ tejto spoločnosti, náklady činností vychádzajúcich z povinnosti univerzálnej služby by sa mohli znížiť v období od troch do piatich rokov, ak by Post Danmark prestala s distribúciou neadresovaných zásielok.

33 Za týchto okolností zo spisu, predovšetkým z bodov 148 až 151 a 200 rozhodnutia Konkurrencerådet z 24. novembra 2004 uvedeného v bode 13 tohto rozsudku vyplýva, že Konkurrencerådet pri hodnotení nákladov, ktoré označila ako „priemerné diferenčné“, zohľadnila predovšetkým nielen fixné a variabilné náklady spojené s činnosťou distribúcie neadresovaných zásielok, ale okrem iného aj prvky označené ako „spoločné variabilné náklady“, „75 % nákladov pripísateľných spoločných logistických kapacít“, ako aj „25 % nepripísateľných spoločných nákladov“.

34 Treba uviesť, že za osobitných okolností veci samej sa zdá, že cieľom takejto metódy hodnotenia je identifikovať podstatnú časť nákladov pripísateľných činnosti distribúcie neadresovaných zásielok.

35 Počas tohto hodnotenia bolo predovšetkým konštatované, že cena navrhnutá skupine Coop neumožňovala Post Danmark pokrytie priemerných celkových nákladov pripísateľných celkovej činnosti distribúcie neadresovaných zásielok, ale umožňovala jej pokrytie priemerných diferenčných nákladov spojených s touto činnosťou, ako ich ohodnotili dánske orgány na ochranu hospodárskej súťaže.

36 Navyše je v prejednávanej veci nesporné, že ceny navrhnuté skupinám Spar a SuperBest boli vyčíslené na vyššej úrovni ako uvedené priemerné celkové náklady, ako ich ohodnotili tieto orgány. Za týchto okolností nemožno dospieť k záveru, že takéto ceny majú protisúťažné následky.

37 Pokiaľ ide o ceny uplatňované vo vzťahu k skupine Coop, cenovú politiku, ako je politika, o ktorú ide vo veci samej, nemožno považovať za zneužitie dominantného postavenia s cieľom vylúčiť konkurenta len z dôvodu, že cena uplatňovaná podnikom, ktorý má dominantné postavenie, voči jedinému zákazníkovi je na nižšej úrovni ako priemerné celkové náklady vzniknuté v súvislosti s dotknutou činnosťou, ale vyššej ako s ňou spojené priemerné diferenčné náklady, ako boli ohodnotené v konaní vo veci samej.

38 Ak totiž podnik, ktorý má dominantné postavenie, určí svoje ceny na úrovni, ktorá pokrýva podstatnú časť nákladov spojených s predajom príslušného výrobku alebo poskytovaním príslušnej služby, rovnako efektívny konkurent bude mať v zásade možnosť konkurovať týmto cenám bez toho, aby vykazoval straty, ktoré sú z dlhodobého hľadiska neudržateľné.

39 Vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby v súlade s konštatovaním uvedeným v predchádzajúcom bode tohto rozsudku posúdil okolnosti, ktoré sú relevantné pre spor vo veci samej. V každom prípade treba uviesť, že zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, sa predovšetkým zdá, že Forbruger-Kontakt bola schopná zachovať si svoju distribučnú sieť napriek strate objemu zásielok odosielaných tromi dotknutými zákazníkmi a prevziať v priebehu roka 2007 zásielky skupiny Coop, ako aj skupiny Spar.

40 V prípade, ak by však vnútroštátny súd po takomto posúdení musel konštatovať, že existujú protisúťažné následky vyvolané správaním Post Danmark, treba pripomenúť, že podnik v dominantnom postavení môže odôvodniť konania, na ktoré sa môže vzťahovať zákaz stanovený v článku 82 ES (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky zo 14. februára 1978, United Brands a United Brands Continentaal/Komisia, 27/76, Zb. s. 207, bod 184; zo 6. apríla 1995, RTE a ITP/Komisia, C-241/91 P a C-242/91 P, Zb. s. I-743, body 54 a 55, ako aj TeliaSonera Sverige, už citovaný, body 31 a 75).

41 Takýto podnik môže v tejto súvislosti najmä preukázať buď to, že jeho správanie je objektívne nevyhnutné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 1985, CBEM, 311/84, Zb. s. 3261, bod 27), alebo že vylučujúci účinok, ktorý spôsobuje, možno vyrovnať alebo prekonať výhodami v zmysle efektívnosti, z ktorých majú prospech aj spotrebitelia (rozsudky z 15. marca 2007, British Airways/Komisia, C-95/04 P, Zb. s. I-2331, bod 86, a TeliaSonera Sverige, už citovaný, bod 76).

42 V tejto poslednej uvedenej súvislosti musí podnik v dominantnom postavení preukázať, že nárast efektívnosti, ktorý môže vyplývať z posudzovaného správania, neutralizuje pravdepodobné škodlivé následky na hospodársku súťaž a záujmy spotrebiteľov na dotknutých trhoch, že tento nárast efektívnosti bol alebo môže byť dosiahnutý vďaka tomuto správaniu, že je nevyhnutný na ich dosiahnutie a že nevylučuje skutočnú súťaž odstránením všetkých zdrojov skutočnej alebo potenciálnej konkurencie alebo ich väčšiny.

43 Pokiaľ ide o úvahy uvedené v bode 11 tohto rozsudku, v prejednávanej veci stačí poznamenať, že samotná skutočnosť, že kritérium výslovne spočívajúce v náraste efektivity nebolo medzi okolnosťami vyplývajúcimi zo sadzobníka cien uplatňovaného Post Danmark, nemôže odôvodniť odmietnutie zohľadnenia takéhoto prípadného nárastu efektivity, ak sú jeho existencia a rozsah preukázané v súlade s požiadavkami uvedenými v bode 42 tohto rozsudku.

44 Vzhľadom na všetky úvahy, ktoré sú uvedené vyššie, treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 82 ES sa má vykladať v tom zmysle, že politika nízkych cien uplatňovaná vo vzťahu k určitým dôležitým bývalým klientom konkurenta podniku, ktorý má dominantné postavenie, sa nemôže považovať za zneužitie dominantného postavenia s cieľom vylúčiť konkurenta len z dôvodu, že cena uplatňovaná týmto podnikom voči jednému z týchto zákazníkov je na nižšej úrovni ako celkové priemerné náklady vzniknuté v súvislosti s dotknutou činnosťou, ale vyššej ako s ňou spojené priemerné diferenčné náklady, ako boli ohodnotené v konaní, ktoré viedlo k sporu vo veci samej. Na to, aby sa posúdila existencia protisúťažných následkov, treba za okolností, ako sú tie vo veci samej, preskúmať, či je dôsledkom tejto cenovej politiky skutočné alebo pravdepodobné vylúčenie tohto konkurenta, ktoré poškodzuje hospodársku súťaž a v dôsledku toho aj záujmy spotrebiteľov, a to bez objektívneho odôvodnenia.

O trovách

45 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 82 ES sa má vykladať v tom zmysle, že politika nízkych cien uplatňovaná vo vzťahu k určitým dôležitým bývalým klientom konkurenta podniku, ktorý má dominantné postavenie, sa nemôže považovať za zneužitie dominantného postavenia s cieľom vylúčiť konkurenta len z dôvodu, že cena uplatňovaná týmto podnikom voči jednému z týchto zákazníkov je na nižšej úrovni ako celkové priemerné náklady vzniknuté v súvislosti s dotknutou činnosťou, ale vyššej ako s ňou spojené priemerné diferenčné náklady, ako boli ohodnotené v konaní, ktoré viedlo k sporu vo veci samej. Na to, aby sa posúdila existencia protisúťažných následkov, treba za okolností, ako sú tie vo veci samej, preskúmať, či je dôsledkom tejto cenovej politiky skutočné alebo pravdepodobné vylúčenie tohto konkurenta, ktoré poškodzuje hospodársku súťaž a v dôsledku toho aj záujmy spotrebiteľov, a to bez objektívneho odôvodnenia.

Podpisy